

nytt & nyttigt om teknik

Gammalt blir som nytt

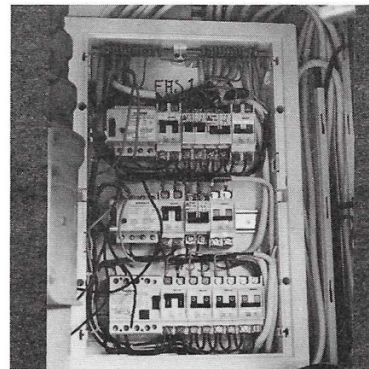
Efter att alla stationer nu fått sina Tridentbord så blev det dags för vårt bord att få en översyn och kompletteras med de finesser som vi inte haft p g a att vi fick det första bordet. Då tänkte vi också att vi skulle göra vissa justeringar för det blir ju en del man inte är nöjd med efter ca två års test.

Undertecknad fick detta "heder-samma" uppdrag. Jag började med att riva ur hela bussen, bl a högtalarna som vi hade haft liggande på en hylla över bakfönstret med tv-monitorn emellan. Elsystemet blev jordat samt det berömda värmesystemet åkte till ett ställe där det troligtvis är varmare än det någon gång varit i bussen. Därefter åkte jag och Henrik runt i Sverige och tittade och lyssnade på bussar. Vi började med

ten sågades av. Elementen mot skuffen togs bort och där satte jag en av fläktarna i stället för halva fläkten inuti skuffen, röret avslutas i Webaston. Vårt värmesystem fungerar nu så att vi värmer upp flaket med kylarvattnet när vi kör. Vid framkomst värmer vi med två helt vanliga 220 V termostatstyrda element och har vi inte 220 V så tar vi till Webaston.

Elsystemet har jag ändrat så att den tredje fasen är framdragen till centralen och där har nu varje fas sin jordfelsbrytare, säkringar, volt och amperemeter.

Akustiskt började vi med att efterklangmäta bussen när den var helt ren inuti förutom kontrollbordet som stod på sin plats. Det visade sig att kurvan var helt rak mellan 80 och 400 Hz och med en efterklangstid på 0,3 sek, som är mycket bra. Den

El-central i OB-bussen.

jag. Att gör de små justeringarna är ett fruktansvärt jobb.

Till sist vill jag tacka Radio Stockholms tekniker för deras uthållighet de senaste veckorna. Men å andra sidan har de ju fått en sak som är få förunnat: korrespondens i Värmländska.

Hälsningar Tomas Karlsson

OB-Buss-byggare.

Radio Dalarna, därefter Radio Västmanland, Radio Stockholm och sist Radio Trestad. Efter diverse tekniker-möten åkte vi ännu en gång till Stockholms buss för lyssning och test av olika högtalare, samt lyssnande i tv:s nya ljudbuss. Jag ringde också runt till flera akustiker och fick lika många råd som antalet jag ringde upp.

Men sammantaget var detta enormt lärorikt och absolut nödvändigt anser jag, för att börja ett sådant här bygge. Efter hemkomsten började jag med att korta skuffen 25 cm, vilket gör enormt mycket för utrymmet i bussen. Därefter plockades elpatronen bort. De grova rören som går över elemen-

stiger sedan upp till 0,5 sek mellan 450 och 5000 Hz, därefter ligger den på 0,3 sek igen.

Vi testar nu med att bygga igen fönstret bak samt bygga ned taket och där bredvid varandra göra 4 st 19"-rack. Vi ska också täcka tak och väggar med soliflex-skivor från lyssningspunkten och fram mot högtalarna. Bakom ryggen ska vi sätta så hårt och reflekterande material som möjligt på väggarna och i taket.

I skrivande stund har vi testat 10 par högtalare och i nuläget lutar det åt Audio Pros med inbyggt slutsteg och nedåtriktad bas. Sammanfattningsvis vet jag ännu inte om det både mät- och lyssningsmässigt kommer att låta bra, men en sak vet

TELETEMP — Termometern som sitter i jacken

På Radio Värmland behöver vi inte väcka en polis i Säffle eller Arvika kl 06.00 på morgonen för att fråga hur många grader det är ute. Nej, vi trycker på en knapp på redaktionsbordet och får genast upp aktuell utetem på en display.

Teletemp-avkännaren, som är en liten telefonsvarare, ger besked från de olika mätpunkterna med hjälp av en ton. Tonens frekvens räknas i display-lådan hemma på redaktionen och frekvensen omvandlas till grader.

I det pågående FoU-projektet med Teletemp är det också meningen att vi med hjälp av kombinationen: hög luftfuktighet/ca nollgradig utetem, kunna varna lyssnarna för halka i det aktuella området. Man hör ett extra pip i luren om luftfuktigheten är högre än 85%. Modemfrågan, hur mottagaren ska kopplas till telenätet, har jag löst med hörtel-uttaget på en SATT. Men det går också att koppla in displayenheten till LRAB:s telefonsystem.

Konrad Larsson

Dollarbussen i drift!

Trots inflation och Svensk Bilprovning, har vi nu ett stereo-HF-fordon. Vi har byggt ett mellanting mellan Radio Stockholms och Östergötlands Chevor, d v s knyckt lite här och där av Lars-Ake Gustavssons ritningar.

Målsättningen har varit att få en fungerande HF-bil för de flesta sändningar. Mixer är en SAM 82, högtalare MP miniring, slutsteg Knutssons 100 W, bandspelare Stereo-Nagran, radio Clarion FM970. Allt drivs med 12 V från 3 st separata bilbatterier. Varje batteri har en egen voltmeter och en omkopplare som visar vilket batteri som används. Laddningen till batterierna går via reläer från bilens ordinarie generator. Också en stulen idé, denna gång från Lasse Roselius i Blekinge.

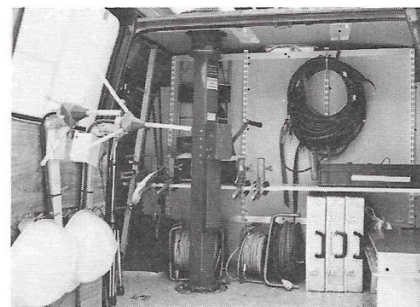

Dollarbussen.

Masten är från Vägbelysningar och fungerar mycket bra med sina 10,4 meter. Utrymmet bak i bussen har vi utnyttjat till laddare, mesar, kabeltrummor, mikrofonlådor o s v. Detta fordon kan inte ersättas av Fiestor, Granador eller andra personbilar. Däremot kan dessa småbilar komplettera Chevan. Vi ska också bygga en HF-reporterbil. Det blir en Ford Escort kombi utan mast.

Vi tekniker är mycket nöjda att slippa köra ut stora OB-bussen för en "enkel" HF-sändning. Vad våra journalister tycker om den, berättar vår red.sekr på programsidan, Kjell Gustafsson, i en sammanfattning här nedanför.

Urban Ericsson

Lastutrymmet i Chevan.

Headset till ICOM

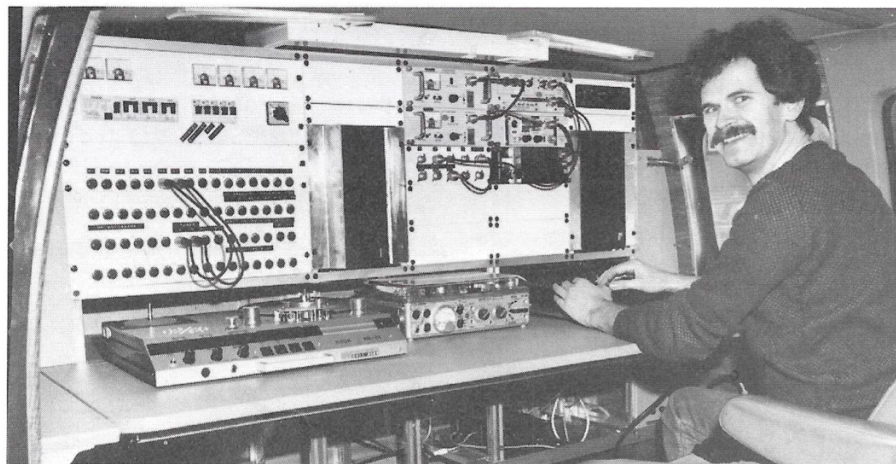
En bra kommunikation mellan tekniker eller producent på scen och teknikern i OB-bussen är viktig. Det har vi väl alla konstaterat. För detta ändamål har ICOM:en kommit väl till pass.

För att få båda händerna fria, har vi nu köpt ett par headset från Swedish Radio Supply. Vi valde Handics, men de har också ICOMs som kan fällas ihop och tar då väldigt liten plats. Alla tyckte dock att Handics satt bättre på huvudet. Headsetet ansluts till en liten box som man kan fästa på bröstet med en klämma, typ klädnyppa. På boxen finns en omkopplare som åt ena hållet är återfjädrande och åt andra låser ICOMen i kontinuerlig sändning. I boxen finns en mikrofonförstärkare med variabel förstärkning. Från boxen går sedan en spiralsladd som ansluts till mångpolskontakten på ICOMen.

Headsetet används också vid HF-sändning, i stället för hörlurarna, som många känner sig instängda i. För detta ändamål har vi kompletterat boxen med en sladd som är lödd på hörlursuttaget och som sedan går via ett motstånd (10 ohm) till en propp som ansluts i hörtelefonuttaget på Walkman-mottagaren.

Den nya tråden löper inte i spiralsladden. Med detta arrangemang får vi lyssning på både FM-mottagaren och ICOMen i samma öra. Enligt hördelexperterna är det en bättre lösning än att dela upp det på båda öronen. Inte minst viktigt är att det blir ett öra över. Med det kan man ev lyssna på de medverkande.

Staffan Runvik

Chevan interiört. Vid spakarna Kenneth Karlsson.

HF-jobb i Business Class

Liknelsen håller för Chevan är en verkligt fin skapelse. Den största fördelen är att det är ett litet rullande kontrollrum med **komfort**.

Och det handlar inte bara om att ge teknikern bra arbetsmiljö. Också det journalistiska arbetet får del av komforten. Här kan vi redigera vårt material, här kan vi läsa in oss på väg till de snabba jobben o s v.

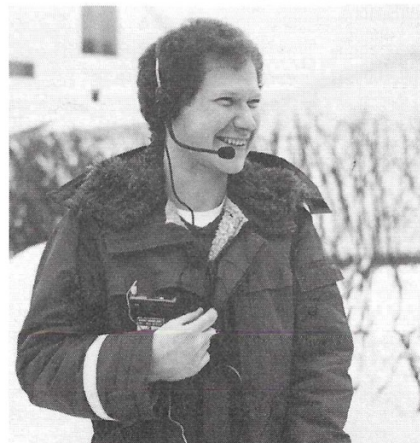
Under Svenska Rallyt som kördes i Värmland fick vi otaliga bevis på det här. I beckmörker mitt ute i de värmländska skogarna med meterhöga snödrivor och isande kyla satt vi där. I HF:ens Business Class. Sen bara att kliva ut i kylan med mesen på ryggen.

Eller när Ransätters Kyrka brann. Blixtnabbt ut på plats, upp med masten och ut i etern. Och allt detta med komfort.

Kjell Gustafsson
Red.sekr pgm

Radio Värmlands tekniker. Fr v: Henrik Nilsson, Tomas Karlsson, Kenneth Karlsson, Staffan Runvik och Urban Ericsson.

Staffan Runvik med headset till ICOM.